

Tiché jihočeské městečko Bernartice na Písecku jsem navštívil v létě roku 1954. Z přátelských hovorů s místními patrioty bylo už tenkrát zřejmé, že dosavadní zjištění starších letopisců A. Sedláčka, A. Chleboráda aj. k úsvitu bernartických dějin budou brzy překonána a obohacena novými poznatky mladé badatelské generace. Zejména listinně nedoložené samotné založení Bernartic, ve starší historické literatuře připisované majiteli zdejší tvrze vladkovi Bernardovi z Bernartic erbů rúže, bude třeba poopravit a posunout do hlubší minulosti. Nejméně k roku 1251, datu první písemné zmínky o místním farním kostele sv. Martina, který by spíše mohl patřit do sféry vlivu a donací milevského premonstrátského kláštera s činností jeho stavební huti.

Znak městečka heraldicky téměř shodně popisují jak August Sedláček, tak ředitel bechyňských škol A. Chleborád ve svých kompendiích, či dokonce Josef Kořan v populárním časopisu Světozor v roce 1872: V červeném štítu na zlaté půdě stříbrná hradba s cimbuřím a čtyřmi otevřenými branami s vytaženými mřížemi. Z hradby vyrůstají čtyři věže s cimbuřím, černými valbovými střechami a zlatými makovicemi. V každé věži je čtyřhranné okno, pod okny štíty. Z nich na 1. a 3. modrém štítu spatřuje se zlatý, vpravo hledící lev a na 2. a 4. zlatém poli lev modrý, vlevo hledící. Zjednodušeně se dá také říci - pod okny čtyři štíty s tzv. valdštejnskými lvy, to jest v každé dvojici k sobě obrácenými.

1

2

3

4

5

6

Předlohou ke všem kresbám vč. znaku (1) staly se mi díky laskavosti správců a ochranitelů těchto památek mosazný typář z 1. poloviny 19. století s nápisem SIGILLUM OPIDI BERNARTICENSIS (2) a cínové razidlo z 1. polovice 20. století PURKMISTROVSKÝ ÚŘAD MĚSTYSE BERNARTIC (3), obé opatřeno v píseckomirovickém archivu. Dále to jsou pečeti z Eichlerovy sbírky v Archivu Národního muzea v Praze (4 a 5) - z nich mladší č. 4 PŘEDSTAVENSTVO MĚSTIS BERNARTIC nacházela se přivěšena u listiny datované 21. 2. 1862. Posledním vyobrazením (6) je otisk gumového razítka také z první poloviny 20. století, pocházející ze sbírek Státního archivu v Třeboni.

S autorem, sběratelem a skvělým kreslířem Karlem Liškou (1910-1993) jsme se v Praze vídali na kus řeči o jižních Čechách už v minulém století koncem „zlatých šedesátých“ let. V denících Mladá fronta, Práce a Zemědělské noviny tenkrát vycházely jeho první ilustrace, pérovky různých hrádků a tvrzí, městské znaky a později i kresby rychtářských pečeti. Knižní podoby se pak dočkaly jeho práce Znaky a pečeti středočeských měst (1975), Klíč k našim městům (1979) aj. V letech 1974 - 1983 také pravidelně publikoval v prestižních Heraldických ročenkách nové příspěvky ze své tvorby pod názvem Výročí našich měst.

V malé kolekci Liškových textů a kreseb, kterou Vám postupně představíme, jsou jihočeská místa, jež navštívil. A také ta, kterých se dotkl jen hrotem své tužky na dálku, lehounce, jako křídlem motýlím. Heraldika a starobylé pečeti si ho k sobě připoutaly už jako gymnazistu při návštěvách Národního muzea, které jeho otec zásoboval ze svého vinohradského papírnictví veškerým potřebným sortimentem. Karel se samozřejmě nespokojil jen s malováním, časem zvládl i čtení starého písma, aby se vyznal v datacích a textech historických listin městských a obecních práv. Jak při své práci postupoval, když digitální technologie byla ještě ve hvězdách? V muzejní nebo archivní badatelně nejdřív položil tenký průklepový papír na pečeť. Opatrně, aby ji nepoškodil, lehce přejížděl po papíru měkkou tužkou. Do této stínové kresby pak doplnil detaily. Doma vše znovu překreslil načisto a vytáhl tuší. Svou precizní realistickou kresbou mnohokrát dokázal citlivě rekonstruovat i podobu pečeti z originálů značně nebo nenávratně poškozených zubem času. Popularizaci české sfragistiky - nauky o pečetích, věnoval žižkovský rodák Karel Liška všechn svůj volný čas. My přidáváme aspoň jedno krátké zastavení, ale nikoli poslední.

(red.)